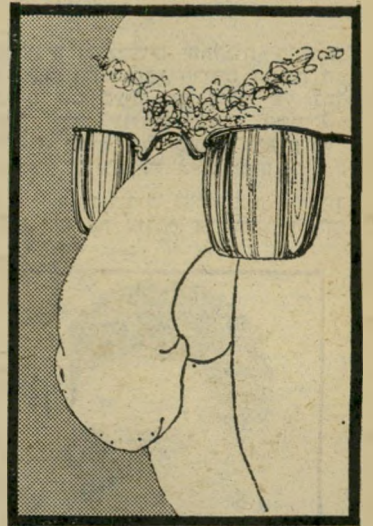

שתמלוגי שיר זה היה על הוצאת ספרות פועלים לשלם לאדונים סומריא-ריריך, ונוסחאות שירי אלה חוזרות ושבות כאיים בלא מחוות, עמוד אחרי עמוד, ושורה שורה בקובץ זה, שברור כי לא יותר רישום כלשהו בשירה הישראלית, אפילו לא בשטח הפיומונאות (אין ספק שקובץ פיומוניו של הזמר שלמה ארצי מתעלה בחמש דרגות מעל לשירת אורציון).

מרכיב בולט נוסף ואחרון בשירת אורי ציון הגיל מעבר לחיקוי שירת-סומרייך, היא ההתנגנות הנשית הזורמת זרימה תת-הכרתית בניסויי השירה שלו. שאינם מגייסות לכדי גיבוש כשהו, והנימה הנשית מתגלמת בשורות כמות, "הבשר האור מכרכים והולכים לאפס... עיני שוטפות בתוך האור הנקבובי... פשרים בכתי

מין זשפעת

ליצא את קישון ולייבא את גבריאל לאוב

השתי... ובשורות כ, זרקת דמעות מן המרפסת כמו כלבים... דומה כי המדובר הוא באורציונה ולא באורציון הגיל.

בחינה קפדנית בשירת אורציון מגלה, כי מעלתו העיקרית בסרקלין הספרותי העברית אינה בשירתו, אלא בחקיינותו ובתופעה הסוציולוגית של הביון פרי התיסכולים השיריים של אביו, התיסכולים שלעולם לא יכבשו מקום של כבוד בתרבותנו.

תרגום

גן-עדן סאטירי

מצחיקה מאוד המחשבה שישראל מייצאת לגרמניה את ההומורסקות של אפ"ר ימים קישון ומייבאת מגרמניה את הסאטירות המעלות של גבריאל לאוב. מחשבה זו מצחיקה עוד יותר למקרא הסאטירות הגיל, שמיבחרן ראה אור בי ימים אלה, תחת הכותרת עוקץ כפול, עם ציורים של הנס גיאורג ראוך. עוקץ כפול - הוא גלריה של סאטירות ומולן ציורים בעלי עוצמה, שנועדו להכיל סיל את החד של הסאטירות הגיל.

מעלת הסאטירות של לאוב היא היתר תמציתיות, כמו הסאטירה גן עדן: "הדבר היחיד בקולם, שבאמת חלות בו תמורת עם הזמן, הוא חזון גן-העדן שלנו. בעיני הרוחנים כרכם הצמיח בעבר גן-העדן בערך כך: רשת ענקית ומאקופה של כבישים משובחים ועליהם נעות מבוי ניות מהירות, נהנות עליידי נהגים אדיביים וחייכניים. כל אחד מהם מגמף בדיבור לועזי ומחייך לקראתו. כל שומר נתונה הוא מלאך, כל נהג - קרוש. המלאך גבריאל נתן בלחש החרב המת-הפכת את אית-היוניק לבשע מדינה אינ-

גבריאל לאוב והנס גיאורג ראוך - עוקץ כפול; עברית יהודה להב; הוצאת ספרות פועלים; 94 עמודים (כריכה רכה).

סופי ומקבלות שמימיות מלוות את מנהיגות המרעית בשירת הללויה, בקצב של קרינה. היום מתארים להם כדמיונם ההגיוני את גן-העדן בצורה אחרת לגמרי: ככל רחבי השמיים הגדולים נוסעת לה מכונית פאר יחידה, של החולם במדי כן. מלבה, כל כבישי גן-העדן ריקים מרכב, המלאכים רוחצים ומצחצחים את מכוניתו בויעת אפס וכל שבעת מורריי הרקיע אינם אלא מיגרש הניה ענקי ופנוי אחד. גם לנסיע לא מכרחים.

דוגמה נוספת היא הסאטירה אסטיקה, אליה מצורף גם ציור כעסטרונגראפי (ראה: גלופה), לפני למעלה מ-70 שנה התלונן המשורר והסטייריקן הפולני מדיי איש ברזילינסקי ביצירתו 'תפילתו של אסטיקה' כי ייסיו של עיצוב-הפנים המדי דרני מופר אך ורק על-ידי חוסר-השליו מות האסתטי של האדם עצמו. הוא ביקש מן האל המבן להתאים את המראה החיצוני של הגברים והנשים לנורמות של האמנות. בשמים יושבים כבר אמנים רבים מסוגו של רפאל או האדרייך, שאפשר להרכיב מהם מיעצה מייצגת לצורך זה. המשורר הפולני לא יכול היה להוות מראה, כמובן, את דרכי ההתפתחות של האמנות. אך האל הכליידע יכול גם יכול ותודה לאל, הוא לא קיבל את עצת הסאטיריקן. בזכות החפד הזה, אין עתה מתי רוצצות בקרבנו נשים הרוממות לציוורים המפשיטים הבלתי-ספורטיבים או למיכני הממכת הסימבוליטיים. עליכן בנקל ונכל לסלוח לרוביו-הקטלם אי-אלו צריית וכמה וכמה מלחמות ששלח עלינו. זו היתה הכרעה מוצלחת מאד גם מקודת ראותם של האמנים המודרנים - רק כזו כותה ניצולו מגורל של גאטרוליסטי מנוונים. לעומת זה, הם הפסידו את הסיכוי לזכות באמנות: אלהים לעולם לא היה מעלה אותם אליו לשמיים, לכל יצטרך לצרף אותם אל המעצה המיני-עצמ. מה לבנים מעשיר, אלהים!

גם סאטירות נוספות, דוגמת מין ושפי עת, כוח ותקון העולם בכוחם הביא לקראת הישראלי סיגנון אחר ושונה של חושיהמור מרכזאירופי. מהסוג שאינו רווח עוד בעולם.

מדע בידוני מיקרופט

רוברט היינלין, אחד מסופרי המדע הבידוני הפוריים ביותר, שונה בסיפור עריצה היא הלבנה. ממרבית ספריו שראו אור עד כה בעברית (כעשרה ספרים), עריצה היא הלבנה הוא סיפור דו-מישורי, כאשר מישור אחד מביא תיאור של עולם הוכוב לונה, שתושביו משועבדים לכדורי הארץ ואוצרותיהם הינם בבחינת אסדי התבואה של כוכב הארץ. המישור השני הוא המחשב מיקרופט, המגלה בשלב מסויים בעזרת מפעילו כי הוא אינו מכשיר בלבד, אלא בעל רגשות, תחושות ואופי משלו - חיבור המביא בסופו של דבר להתרחשותה של מהפכה במהלכה מורדים תושבי לונה במשעבדיהם, בקולוניאליזם המדכא אותם ושודד את אוצרותיהם.

העלילה נפתחת במחתרת, שחבריה מתכנסים באחד מהאולמות מתחת לכרזה האומרת, "חירות! שוויון! אחווה!" ומי שהו מתחיל לשיר: "קום התנערה עם מזה רגע... אלא שהאסיפה מנופצת ביצורת משמרו האישי של הסוחר, זה המנהיג של כוכב-הלכת. מפעילו של המחשב מיקרופט, ביחד עם נערה בלונדית בבוהה ומהפכנית, העונה לשם וייאומינג, הופכים לצמד של מורדים ומהפכנים המטכסים עציה, כיד לצנח את הסוחר. שניהם הופכים את מיקרופט לשותף, ולחבר תאם המהפכני, כאשר אליהם מצטרף הפרופסור ברנרדו דה לא פאו.

בהדרגה מתגלה עולם של אנשי ה-

רוברט היינלין - עריצה היא הלבנה; עברית; עמוס רגב; הוצאת עס עובד; סידרת מדע בידוני; 382 עמודים (כריכה רכה).

בחתך

דבר חדש ב"דבר" * תערוכת

פינחס שדה בתנות "פרוזה" * משוררת

שומרונית נגד "שלוש עכשיו"

אחרי שאיתן בן-נתן שוחרר ממישרתו כעורך המוסף לספרות של דבר מונה למישרה זו דן ראיה, שהפך תוך תקופה קצרה לאחד העורכים המעולים של מדור הספרות בדבר מאז ראשיתו. אלא שלא די בכך שאתה עורך מעולה, כנראה שחסר לך דאור דבר מה, וההוכחה: את מקומו ליד מיכתבת המוסף הספרותי של דבר תופס בימים אלה לוי פדהצור, שכישוריו למלאכה זו אינם ברורים. אך כרטיס-המיפלה של ספרו החדש ברור ביותר. הוא שימש בעבר כעורך למרחב, כאשר זה התאחד עם דבר. אין ספק שפדהצור יוכיח במישרה זו לויאליות להבריו לעט מימי למרחב זיל ואחרות העבודה זיל - אהרון מגד את הניח ברטיב ושות' ●● הסופר והמשורר פינחס שדה (המפרסם בימים אלה שני ספרים: יומן החיים כחשל, שהוא יומן-הכתיבה של ספרו המונומנטאלי החיים כחשל, העומד לראות אור בהוצאת פרוזה בליווי רישומים פרי עטו, וכן הספר רבי נחמן מברסלב: סיפורים, חלומות, שיחות, נוסח שנבחר ונערך בידי שדה בעמדת לראות אור בהוצאת שוקן) עומד לפתוח גם תערוכה של רישומיו להחיים כחשל בחנות הספרים לוייך ברחוב דינגוף, שהיא יומן-הכתיבה של ספרו המונומנטאלי החיים כחשל בלב דינגוף. אגב, החוברת הקרובה של הירחון פרוזה תראה אור בשבוע הבא. ואף היא בעריכת פינחס שדה. בין המשתתפים המשורר חיים גורי, שבשנים האחרונות לא פירסם מאמה בכתביהעת לספרות המופיעים בארץ ●● אחד מקוראי מדור זה שלח קטע עיתונות אודות הגבי רחל צרקה, שפירסמה סיפורן תחת הכותרת עטרת שלום הופיעה בערב קריאה בבית יורלנבנים בחולון, שם, מצאה לנכון להשמיע את תנועת שלום עכשיו... אלא שאת כבוד שלום עכשיו הציל הביבליוגרף גייצה קרפל, שהזים את השמעותיה של המשוררת הקראית. ●● עורך סימן קריאה מנחה פרי, לא נראה מתרגש כאשר נשאל על-ידי אחד מעורכי הוצאת ספרות פועלים, בפגישת עסקים שערכו השניים, לפרש איכות התרגומים של מורו ורבו פרופ' בנימין הרשובסקי (ה. בנימין ו/או גבי דניאל) שהוא פירסם בשנתנו. ד"ר פרי אפילו לא נחלץ להגנת טעמו כעורך ●● במיסדרונות ידועות אחרונות מדובר על ערעור מעמדו של עורך המוסף-לספרות העיתונאי זיוו סתיו, ופל כוונת עורכי הצהרון להחליפו בדמות ספרותית בעלת ממדים ערכיים ●●

תוך כדי גיחוב אל העתיד. הבולט שבין מבקרי ומנתחי הספרות העברית הוא הפרופ' דן מירון, שקובץ עיוניו כיוון אורות ראה אור בימים אלה.

כיוון אורות מביא, מתאר, ממין ומסמן את נתיב הכתיבה הנוניקונפורמי, ופורק המוסכמות של הספרות העברית, מסוף המאה שעברה ועד לתקופה שבין שתי מילחמות העולם. הציר המרכזי של הספרות העברית בעיני דן מירון הוא אורי ניסן גנסין (1879 עד 1913). לו מקדיש מירון את חלק הארי של סיפורו, תוך שהוא מסהר גישות מיושנות שבחנו את יצירת גנסין ופוחת אמצעי בחינה וביקורת מהודשים לסופר. הנחשב בעיניו למוכשר שבין מחברי אותו דור, התייה בה בוחן פרופ' מירון את יצירות גנסין, נפתחת בבחינת 50 שנות ביקורת גנסין, מישיגיה ונזקיה, ומיד לאחר מכן עיון מפורט ביצירי רותיו החשובות של גנסין: הצידה, ביני תיים, בטרם ועוד סיפורים.

גנסין, שעד לעיוניו של פרופ' מירון נחשב לליגה המשלימה של הספרות העברית, כמו הועבר כבוד בשל סידרת העיר-נים הזאת אל הגדולים של הספרות העברית לזכרו. מירון ממקם אותו בין ברדיצ'בסקי לבין ברנר. גם יצירת ברדיצ'בסקי זוכה למינחת עטו של דן מירון, הבוחנת את הרומן שלו מרים ואת כתיבתו אשר מעבר לתחום הרומאן.

סופרים נוספים הוזכרים לעדנה התערות ררות מסעמו של מירון הם רבירה בא"ר בן, אהרון ראובני (אחיו של יצחק בן-צבי), נשיאה השני של מדינת יש-ראל) ויצחק שנהר. דומה כי כיוון אור רות מוליד בקו אחד וישיי מהסיפור גר-שיים של ברדיצ'בסקי, שהוא תיאור הגלות בהתגלמותה, ועד אל הטרילוגיה הירושלית מית של ראובני, תוך רישום ומיון התפתחותה של המודרנה בספרות העברית, על כל הפרובלמטיקה שלה.

פרופ' דן מירון, שפירסם כבר כמה ספרי ביקורת מבדיקים, מעמיד עצמו ב-ספר זה, אם לצטט את הערכתו של יורם ברודצ'בסקי (יחזן רשת), כ,ראש וראשון לחוקרי הספרות העברית בשעה זו, קביעה שספק אם יש עליה עוררין כלשהם.

דן מירון - כיוון אורות - תחנות בסיפורת העברית המודרנית; הוצאת שוקן; 456 עמודים (כריכה רכה).

אינטרנציונל החמישי בו ישנם, אנרכיסטים רציונאליים, אנרכיסטים אינדיבידואליסטים, אנרכיסטים קומוניסטים, אנרכיסטים, נוצרים, ליברטריאנים וראנדיסטיקליסטים, ליברטריאנים וראנדיסטיים. ●● עולם שכמעט והופך לסאטירה של השמאל העולמי, של שנות השישים והשבעים, על פלגיו, סיפרו של היינלין הוא סיפור מעשה ידי אמן המצליח, בדומה לסיפורים אחרים שלו, לתרגם למציאות בדויה של החלל ושל עולם המחר, מצבים אנושיים מתוך ההווה של המאה העשרים. אך בדומה לספרים אחרים של ספרות המדע-הבידוני, מוטב שלא להמשיך ול-תאר את ההתפתחויות של עריצה היא הלבנה.

עיון

סנוורים

מעטים מאוד הם ספרי ביקורת הספרות העברית שעניינם באמת בספרות זו, ויש בעוצמתם כדי לבסס את ערכי העבר שלה.

דן מירון ראש וראשון לחוקרי העברית בשעה זו